

อิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อผลการดำเนินงาน
และบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่าน:
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100
The Influence of Audit Committee Characteristics on Firm Performance and
the Mediation Effect of Tax Planning: Case Study of Listed Companies on
the Stock Exchange of Thailand's SET 100 Index

ศิวกรานต์ พันแจ้¹, จิราภา ชาลาธราวัฒน์², จิรัฏฐิการ วุฒิพันธุ์³, สุมินทร์ เบ้าธรรม⁴, กนกนภัส โสเชียว⁵
Siwakran Phanchaeng¹, Jirapa Chalatharawat², Jirattikhan Wutipphan³, Sumintorn Baotham⁴, and Kanoknapat Sokhiaw⁵

Received : December 30, 2023 Revised : March 27, 2024 Accepted : March 29, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 ระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2565 จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 317 ตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดให้คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบเป็นตัวแปรอิสระ การวางแผนภาษีเป็นตัวแปรส่งผ่าน และผลการดำเนินงานเป็นตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบวัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบและจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากมูลค่ากิจการ และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงมีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับการวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม และการศึกษาวิจัยยังพบว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวมมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทน ต่อผู้ถือหุ้น สำหรับการวิเคราะห์การวางแผนภาษีเป็นตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน พบว่า การวางแผนภาษีไม่ถือว่าเป็นตัวแปรส่งผ่าน

คำสำคัญ : คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ การวางแผนภาษี ผลการดำเนินงาน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น

² Master Student, Rajamangala University of Technology Isan Khonkaen Campus

^{2,3,5} อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น (ผู้ประสานงานหลัก)

^{2,3,5} Lecturer, Rajamangala University of Technology Isan Khonkaen Campus (Corresponding Author)

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร

⁴ Assistant Professor, Rajamangala University of Technology Isan Sakon Nakhon Campus

Corresponding author E-mail: jirapa.ch@rmu.ac.th

Abstract

The purpose of this research was to study the influence of audit committee characteristics on the firm performance through tax planning of listed companies on the Stock Exchange of Thailand's SET 100 during 2018 – 2022. The total sample was 317 companies. In this study, the audit committee characteristics were set as the independent variable, tax planning is a mediator variable, and firm performance were the dependent variables. The results of the multiple regression analysis found that the characteristics of the audit committee were measured by the number of audit committee members, and the number of audit committee meetings, having significantly negative influence to firm performance which measuring by firm value. The result of number of audit committee meetings that had a relationship in the same direction as tax planning, which was measured from effective tax rate (ETR). Moreover, the number of female audit committee members has an opposite influence on tax planning as measured by the ratio of the current tax cash to operating flow (TAX/CFO). In this study also found that the ratio of the current tax to total assets (TAX/ASSET) having a influence in the same direction as firm performance which were measured by the return on assets ratio (ROA), return on equity ratio (ROE) and firm value (Tobin's Q). In addition, tax planning, which was measured by the effective income tax rate, had an inverse influence with the firm performance as measured by the return on assets ratio (ROA) and return on equity ratio (ROE). For the analysis of tax planning as a mediator variable of the relationship between audit committee characteristics and the firm performance, it was found that tax planning was not considered a mediator variable

Keywords : Audit Committee Characteristics, Tax Planning, Firm Performance

1. บทนำ

ในปัจจุบันการวิจัยในตลาดทุนและนักลงทุนให้ความสำคัญกับผลการดำเนินงาน เนื่องจากผลการดำเนินงานเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ทราบถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร และแสดงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้นผู้ถือหุ้นจึงใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานในการพยากรณ์ถึงแนวโน้มการดำเนินงานขององค์กรในอนาคต การศึกษาในอดีตได้กล่าวถึงความสำคัญของผลการดำเนินงาน เช่น แววดาว พรหมเสน (2563 : 85) กล่าวว่า “นักลงทุนจะนำข้อมูลจากงบการเงินมาพิจารณาแนวโน้มการทำกำไรในอนาคต และความสามารถในการดำเนินงานของผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์” สอดคล้องกับแนวคิดของ สุชนันท์ ประพันธ์พัฒน์ (2564 : 28) และ วิฑิตาภรณ์ สีนจัญญศักดิ์ (2566 : 295) ที่กล่าวว่า “ข้อมูลในรายงานประจำปีมีคุณค่าและมีความสำคัญในการตัดสินใจของนักลงทุนนำไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์” ซึ่งผลการดำเนินงานจึงมีความสำคัญและเป็นตัวชี้วัดวัดความสามารถในการดำเนินงานของบริษัท การศึกษาของ สัตยา ตันจันทรพงศ์ และ พัทธยศ เดชสิริ (2561) ได้ศึกษาการวัดผลการดำเนินงานใน 2 มุมมอง ได้แก่ มุมมองทางบัญชี ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น และมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ มูลค่ากิจการ (Tobin's Q) และการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน พบว่ามีปัจจัยทั้งทางการเงินและที่ไม่ใช่ทางการเงินส่งผลต่อผลการดำเนินงานของกิจการ เช่น มูลค่าของสินทรัพย์ ยอดขาย กำไร การกำกับดูแลกิจการ ความรับผิดชอบต่อสังคม และทุน

ทางปัญญา ดังการศึกษาของ จูิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์ (2566) พบว่า การกำกับดูแลกิจการส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน กล่าวคือ บริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีแสดงให้เห็นการมีระบบบริหารจัดการแบบมืออาชีพและมีมาตรฐานส่งผลให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อองค์กรซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เบญจพร โมกษะเวช และชาญชัย ปัญญาพัฒนศักดิ์ (2562)

ประเทศไทย โดยคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อประโยชน์ในการสร้างคุณค่าให้กิจการอย่างยั่งยืน ตรงตามความมุ่งหวังของทั้งภาคธุรกิจ ผู้ลงทุน ตลอดจนตลาดทุน และสังคมโดยรวม หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีถือเป็นกลไกในการถ่วงดุลการบริหารของฝ่ายบริหารโดยกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกระบวนการรายงานทางการเงิน กำกับดูแลการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงทำหน้าที่สอบทานการเลือกใช้นโยบายทางบัญชีและการวางแผนภาษีที่เหมาะสมกับบริษัท และกำหนดคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ โดยจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนจะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คนแต่ไม่เกิน 5 คน และต้องมีความรู้ความเข้าใจความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านบัญชี ด้านการเงินหรือด้านการตรวจสอบภายใน รวมถึงต้องจัดให้มีการประชุมร่วมกับผู้บริหาร ผู้สอบบัญชี ผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ [ก.ล.ต.], 2560) สอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาในอดีตของสตัยา ตันจันทรพงศ์ และรัชเนีย บังเมฆ (2560) ที่กล่าวว่า กิจการที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบจะช่วยลดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างคณะกรรมการบริษัทและผู้ถือหุ้น และเป็นไปตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) แนวคิดของ Jensen และ Meckling (1976) ที่กล่าวว่า หากผู้บริหารมีพฤติกรรมฉ้อโกงอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีบทบาทสำคัญในการปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารจะปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ มีผลการศึกษาที่ยืนยันถึงบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการสร้างคุณค่าของกิจการ ได้แก่ การศึกษาของอาภรณ์ แก้ววงษ์ และ พิมพิศา พรหมมา (2565) พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน โดยวัดคุณลักษณะของคณะกรรมการตรวจสอบจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ ความถี่ของการประชุม ประธานกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ด้านการบัญชีหรือการเงินและสัดส่วนของกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง และการศึกษาของภูติพิ ไชยผล และคณะ (2563) พบว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญด้านบัญชีและการเงินมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน กล่าวคือ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก คณะกรรมการตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจะสามารถชี้แนะจุดอ่อนของระบบการควบคุมภายในหรือประเด็นที่อาจเกิดการทุจริตภายในบริษัทได้ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน และนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และช่วยสอบทานการเลือกใช้นโยบายทางบัญชีและการวางแผนภาษีที่เหมาะสม (สตัยา ตันจันทรพงศ์ และ รัชเนีย บังเมฆ, 2560) รวมถึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น

นอกจากนี้ ในปัจจุบันการบริหารจัดการภาษีของธุรกิจหรือการวางแผนภาษี (Tax Planning) เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการที่ผู้บริหารและนักลงทุนให้ความสนใจ เนื่องจากวางแผนภาษีมีผลต่อค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล การวางแผนภาษีสามารถทำได้ 2 วิธี ได้แก่ การทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่ส่งผลต่อกำไรทางบัญชีและการทำให้กำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลงในทิศทางเดียวกัน การวางแผนภาษีถือได้ว่าเป็นการเตรียมการเพื่อการปฏิบัติในอนาคตเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เกี่ยวข้อง

กับประเด็นทางภาษีอากร ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้การเสียภาษีและการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีของบริษัทเป็นไปด้วยความถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีอากรและต้องเสียภาษีเป็นจำนวนน้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุด โดยมีใช้การทุจริตหลักเลี่ยงภาษี แต่เป็นการนำสิทธิประโยชน์ทางภาษีมาทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การศึกษาในอดีตได้มีการศึกษาถึงบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อค่าใช้จ่ายทางภาษีอากรและมูลค่ากิจการที่เพิ่มขึ้น เนื่องจาก คณะกรรมการตรวจสอบถือได้ว่าเป็นกลไกของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีหน้าที่สำคัญในการกำกับ ติดตาม ดูแลกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินให้ความโปร่งใส โดยคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วย การประชุม ความอิสระ ขนาด และความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการตรวจสอบสามารถเสริมสร้างคุณภาพของการกำกับดูแลกิจการได้ ดังการศึกษาในอดีตของ Deslandes, Fortin, และ Landry (2020) ที่ศึกษา คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีอากร ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีของกิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งการศึกษาในอดีตเกี่ยวกับการวางแผนภาษี พบว่า การวางแผนภาษีมีการศึกษาในบทบาทฐานะตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม แต่ยังมีการศึกษาการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่านค่อนข้างน้อย โดยการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ธุรกิจที่มีการวางแผนภาษีที่ดีจะทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีของธุรกิจนั้นลดลง ส่งผลให้ธุรกิจมีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เช่น การศึกษาของสัตยา ตันจันทรพงศ์ และ พัทธิยศ เดชศิริ (2561) และ กรรณิกา ศรีบุญเรือง และจิราพัชร สุทธิ (2564) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในอดีตยังไม่สอดคล้องหรือยังมีความขัดแย้งกัน เช่น การศึกษาของเกษศิริ ตั้งอัน (2565) พบว่า การวางแผนภาษีไม่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ อธิบายไว้ว่า อาจเกิดจากนักลงทุนไม่ได้สนใจอัตราภาษีที่แท้จริงที่กิจการจ่ายชำระ แต่นักลงทุนสนใจเพียงแค่กำไรขาดทุนหรือผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับเท่านั้น จากการทบทวนการศึกษาในอดีตเกี่ยวกับบทบาทของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงานหรือมูลค่ากิจการ ผลการศึกษาพบผลกระทบทั้งในทางบวก ทางลบ และไม่มีผลกระทบหรือไม่สามารถสรุปทิศทางของผลกระทบได้ ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่าอาจเกิดจากการกำหนดบทบาทของการวางแผนภาษีที่ทำให้พบผลกระทบที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงนำไปสู่คำถามการวิจัยที่ว่า การวางแผนภาษีมีบทบาทฐานะเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างความสัมพันธ์ของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 ซึ่งเป็นกลุ่มบริษัทที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูงและการซื้อขายมีสภาพคล่องสูงที่สุด 100 อันดับแรก และยังเป็นบริษัทที่มีความสำคัญกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ รวมถึงเป็นบริษัทขนาดใหญ่จะมีการวางแผนภาษีที่สูงขึ้น (สัตยา ตันจันทรพงศ์ และรัชเนีย บังเมฆ, 2560) และข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินและผู้บริหารในการนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนและวางแผนการบริหารภาษีของกิจการต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อผลการดำเนินงาน
- 2.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการวางแผนภาษี
- 2.3 เพื่อศึกษาอิทธิพลของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงาน
- 2.4 เพื่อศึกษาบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างความสัมพันธ์ของคุณลักษณะ

คณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน

3. การทบทวนวรรณกรรม

3.1 ทฤษฎีตัวแทน

แนวคิดทฤษฎีตัวแทนของ Jensen และ Meckling (1976) อธิบายถึง พฤติกรรมระหว่างบุคคลสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้มอบอำนาจในการบริหาร หรือเรียกว่า ตัวการ (Principal) ซึ่งหมายถึง เจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรหรือเงินลงทุนที่แท้จริงแต่ไม่สามารถบริหารกิจการด้วยตนเองได้กับอีกฝ่ายผู้รับมอบอำนาจในการบริหารหรือเรียกว่า ตัวแทน (Agency) ซึ่งหมายถึง บุคคลซึ่งเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากตัวการเพื่อบริหารกิจการ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้แก่เจ้าของกิจการ ทั้งนี้ ทฤษฎีตัวแทนอธิบายถึงปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทนเมื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารงานของตัวแทนหรือผู้บริหารกิจการไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของเจ้าของกิจการซึ่งทำให้เกิดปัญหาตัวแทน ดังนั้น ผู้บริหารจะเลือกใช้กลไกต่าง ๆ เพื่อช่วยป้องกันและลดปัญหาอันเกิดจากปัญหาตัวแทนที่เกิดขึ้น ซึ่งการวางแผนภาษีที่ดีก็เป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่แสดงถึงการบริหารกิจการที่ดีของตัวแทนที่จะช่วยป้องกันหรือลดปัญหาตัวแทนอันเกิดจากการเลือกกระทำการวางแผนภาษีของผู้บริหารที่ไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของเจ้าของกิจการและการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณลักษณะหรือมีความสามารถในการกำกับดูแลตรวจสอบกระบวนการรายงานทางการเงิน การควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้กิจการมีความน่าเชื่อถือ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นทำให้เกิดคุณค่าต่อกิจการในระยะยาว

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ในปี พ.ศ. 2560 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้กับคณะกรรมการบริษัทในการสร้างคุณค่าให้กิจการอย่างยั่งยืนตรงตามความมุ่งหวังของทั้งภาคธุรกิจ นักลงทุน ตลอดจนตลาดทุนและสังคมโดยรวม เวนิกา อ้ายเบ็ง (2557) กล่าวว่า การกำกับดูแลกิจการเป็นเครื่องมือที่ใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างตัวการและตัวแทน รวมทั้งถือเป็นกลไกควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารของบริษัท ทำให้บริษัทมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดย่อยซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ยังถือเป็นการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยเฉพาะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีบทบาทสำคัญในช่วยปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น และเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นว่าผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ถือหุ้น (Qamhan, Che Haat, Hashim, & Salleh, 2018) การศึกษาในอดีตจึงให้ความสนใจศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบเนื่องจากเป็นปัจจัยสนับสนุนกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการตรวจสอบกับการเลือกกลยุทธ์ในการบริหารจัดการด้านภาษีอากร การศึกษาในอดีตได้วัดคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ โดยพิจารณาจากความเป็นอิสระ ขนาด จำนวนการประชุม ความเชี่ยวชาญทางภาษีและการเงิน เป็นต้น การศึกษานี้ได้ให้ความหมายคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความสามารถในการตรวจสอบกระบวนการรายงานทางการเงินและกำกับดูแลการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพ เช่น ความระมัดระวัง การยอมรับความเสี่ยง ความรู้ความชำนาญและการจัดสรรเวลาในการทำหน้าที่และวัดคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงินสอดคล้องกับการศึกษาของ สัตยา ตันจันท์พงศ์ และ รัชเนีย บังเมฆ (2560) และ Lim-u-sanno, Wiroonratch, และ Tripipat (2023)

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนภาษี

ค่าใช้จ่ายทางภาษีถือเป็นต้นทุนของธุรกิจซึ่งส่งผลให้กิจการมีกำไรทางบัญชีเพิ่มขึ้น การวางแผนภาษีไม่ใช่การหลีกเลี่ยงการชำระภาษี แต่เป็นการวางแผนตามกฎหมายทางภาษี สุเทพ พงษ์พิทักษ์ (2564) ได้ให้ความหมายการวางแผนภาษี คือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อการปฏิบัติในอนาคตเกี่ยวกับรายการทางการเงินกับประเด็นทางภาษี โดยมุ่งหมายให้การเสียภาษีและการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีขององค์กรเป็นไปด้วยความถูกต้องและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายภาษีอากรหรือประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ ส่งผลให้การเสียภาษีน้อยลงหรือประหยัดที่สุด ทั้งนี้ ไม่อาศัยการทุจริตหลีกเลี่ยงภาษี เช่นเดียวกับแนวความคิดของรสนา ไซติสุวรรณ (2561) การวางแผนภาษีสามารถทำได้ 2 วิธี ได้แก่ 1) การวางแผนภาษีส่งผลให้กำไรทางภาษีลดลง แต่ไม่ส่งผลต่อกำไรทางบัญชี คือ เมื่อค่าใช้จ่ายทางภาษีลดลงจะส่งผลให้กำไรทางภาษีลดลง แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อกำไรสุทธิทางบัญชี สามารถวัดระดับการวางแผนภาษีโดยใช้อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง Effective Tax Rate (ETR) ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์การบริหารจัดการนโยบายทางภาษี (สตัยา ตันจันทรพงศ์ และ รัชเนีย บังเมฆ, 2560; เกษศิริ ตั้งอัน, 2565) 2) การวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลงในทิศทางเดียวกัน วัดค่าจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ของกิจการ และอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (TAX/CFO) แสดงถึง ผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการ คำนวณจากกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานที่จะไม่ได้รับผลกระทบจากการบริหารภาษีโดยใช้เกณฑ์คงค้าง (เกษศิริ ตั้งอัน, 2565; กรรณิกา ศรีบุญเรือง และ จิราพัชร สุทธิ, 2564) จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนภาษี การศึกษานี้ได้สรุปความหมายการวางแผนภาษี หมายถึง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของกิจการภายใต้กรอบของกฎหมายที่ช่วยให้กิจการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การชำระภาษีเป็นไปอย่างถูกต้องครบถ้วน และจำนวนที่ต้องเสียภาษีน้น้อยที่สุด โดยวัดการวางแผนภาษีจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม และอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

3.4 แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน

สตัยา ตันจันทรพงศ์ (2558) ได้ให้ความหมาย ผลการดำเนินงาน คือ การวัดผลการดำเนินงานซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารและผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น ซึ่งในการวัดผลการดำเนินงานจะครอบคลุมทั้ง 2 มุมมอง คือ 1) มุมมองทางด้านบัญชีจะใช้ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น และ 2) มุมมองด้านเศรษฐศาสตร์จะใช้การวัดมูลค่ากิจการด้วยวิธีวัดที่นิยม คือ Tobin's Q เช่นเดียวกับแนวความคิดของบดินทร์ มหาวงศ์ และไพบุลย์ ผงวงษ์ (2562)

3.5 ความเสี่ยงทางการเงิน

ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) เป็นภาระหนี้สินของกิจการที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายและมูลค่ากิจการ การศึกษาในอดีตได้ศึกษาความเสี่ยงทางการเงินในฐานะตัวแปรควบคุม เพราะความเสี่ยงทางการเงินมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของมูลค่ากิจการและมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของรายได้ จึงถือได้ว่าความเสี่ยงทางการเงินเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและเป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนสนใจลงทุนในกิจการ ดังนั้น ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญและตระหนักถึงความเสี่ยงทางการเงินเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดมูลค่าต่อกิจการ (ณัฐพัชร นวลมณีฐิติ, 2563) การศึกษานี้ได้ให้ความหมายความเสี่ยงทางการเงิน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนของบริษัทที่มาจากการก่อหนี้ โดยวัดค่าความเสี่ยงจากหนี้สินรวมหารสินทรัพย์รวม เช่นเดียวกับการศึกษาของ สตัยา ตันจันทรพงศ์ และรัชเนีย บังเมฆ (2560)

3.6 การพัฒนาสมมติฐาน

การศึกษาในอดีตของคุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบที่มีอิทธิพลกับผลการดำเนินงาน เช่น การศึกษาของ ประเสริฐ พิมศิริ และคณะ (2562) พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบที่มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่ากิจการ อธิบายได้ว่า ขนาดของคณะกรรมกรที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทลดลง เนื่องจากการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ ความลังเล และไม่เด็ดขาดของกลุ่มคณะกรรมกรตรวจสอบขนาดใหญ่แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ อาจารย์ ประจวบเหมาะ และคณะ (2561) พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน อธิบายได้ว่า การไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน อาจมีสาเหตุมาจากตัวชี้วัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมและอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นแหล่งข้อมูลที่มาจากการเงินเป็นข้อมูลในอดีตทั้งสิ้นและข้อมูลหลายส่วนมักถูกตกแต่งบิดเบือน โดยวิธีการบัญชีต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้บริหารวิเคราะห์ข้อมูลผิดพลาด ทำให้ไม่สามารถบ่งชี้ได้แน่ชัดว่ากำไรที่ได้นั้นคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วันศิริ ประเสริฐทรัพย์ (2564) และ Sutarmin และ Andesto (2022) นำไปสู่สมมติฐานที่ 1 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 คุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี

การศึกษาในอดีตของคุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี เช่น การศึกษาของ สัตยา ตันจันทร์พงศ์ และ รัชเนีย บังเมฆ (2560) พบว่า จำนวนคณะกรรมกรตรวจสอบที่มีอิทธิพลในเชิงลบกับการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง อธิบายได้ว่า บริษัทที่มีจำนวนกรรมกรตรวจสอบเพิ่มขึ้น ทำให้การวางแผนภาษีลดลง เช่นเดียวกับการศึกษาของ Dang และ Nguyen (2022) พบว่า ขนาดของคณะกรรมกรตรวจสอบเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การหลีกเลี่ยงภาษีหรือการวางแผนภาษีลดลง แต่ในขณะเดียวกันพบว่า จำนวนคณะกรรมกรตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงินและจำนวนคณะกรรมกรตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ อธิบายได้ว่า คุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบดังกล่าวสามารถลดความเสี่ยงและการหลีกเลี่ยงภาษีหรือการวางแผนภาษีได้สอดคล้องกับการศึกษาของ Lim-u-sanno, Wiroonratch, และ Tripipat (2023) พบว่า จำนวนคณะกรรมกรตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ อธิบายได้ว่า คณะกรรมกรตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงจะมีมุมมองที่แตกต่างและหลากหลายสามารถช่วยให้การวางแผนภาษีละเอียดยิ่งขึ้น ทำให้การวางแผนภาษีลดลง และการศึกษาของ Islam และ Hashim (2023) พบว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมกรตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ อธิบายได้ว่า จำนวนครั้งในการประชุมอาจช่วยลดการปฏิบัติในหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้นิติบุคคลและทำให้การวางแผนภาษีลดลง ทั้งนี้ ยังมีการศึกษาในอดีตที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบกับการวางแผนภาษี เช่น การศึกษาของ อาภรณ์ แก้วทองนงค์ นพพร แพทย์รัตน์ และ อาทิตย์ สุขเสน (2564) และ Harsono และ Yoren (2022) จากการศึกษาในอดีตนำไปสู่สมมติฐานที่ 2 ดังนี้

สมมติฐานที่ 2 คุณลักษณะคณะกรรมกรตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี

ทั้งนี้ การศึกษาในอดีตของการวางแผนภาษีที่มีอิทธิพลกับผลการดำเนินงาน เช่นการศึกษาของ สัตยา ตันจันทร์พงศ์ และ พัทธิศ เดชศิริ (2561) พบว่า การวางแผนภาษีมีผลกระทบในเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของบริษัท บ่งชี้ว่า บริษัทที่มีการวางแผนภาษีจะมีผลการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นเพราะการวางแผนภาษีจะทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีลดลง ในทางตรงข้ามผลการศึกษาของ สัตยา ตันจันทร์พงศ์ (2561) พบว่า การวางแผนภาษีมีผลกระทบในเชิงลบกับมูลค่ากิจการ อธิบายได้ว่า การวางแผนภาษีจะมีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการที่ลดลง ซึ่งภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็น

รายการที่เกิดขึ้นชั่วคราวและไม่มีความยั่งยืนและมีความเกี่ยวข้องกับต้นทุนอื่น ๆ จึงตอบสนองต่อมูลค่ากิจการในทางลดลง อีกทั้งการศึกษาของ เกษศิริณี ตั้งอัน (2565) พบว่า การวางแผนภาษีไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่ากิจการ เพราะนักลงทุนไม่ได้ให้ความสนใจกับอัตราภาษีที่แท้จริงที่บริษัทจ่ายแต่สนใจเพียงแค่กำไรขาดทุนหรือผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับเท่านั้น จึงทำให้อัตราภาษีที่แท้จริงไม่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ จิตาพร กุลศิริวินิชย์ (2564) และ กนกอร แก้วประภา จิระพันธ์ ชูจันทร์ และ ชัยมงคล ผลแก้ว (2565) นำไปสู่สมมติฐานที่ 3 ดังนี้

สมมติฐานที่ 3 การวางแผนภาษีมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงาน

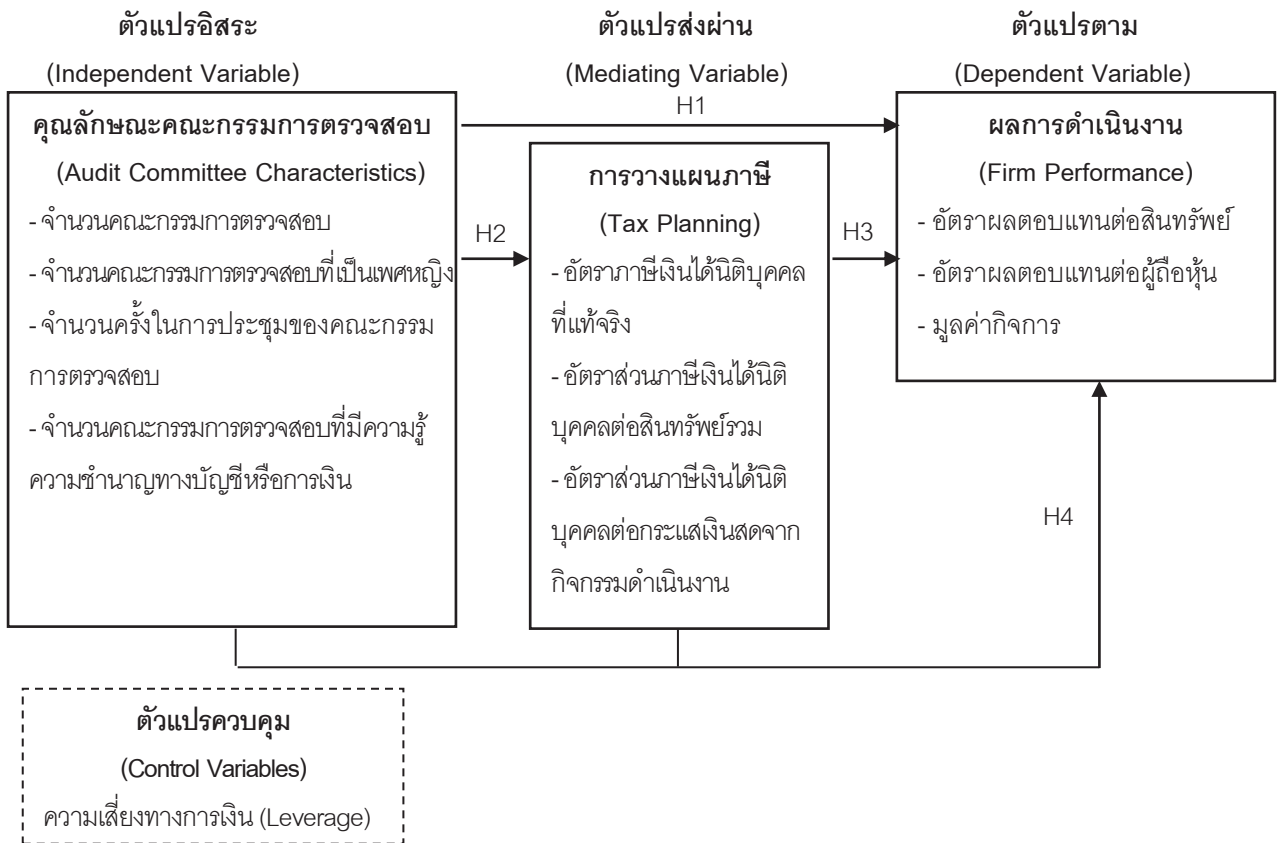
จากการทบทวนการศึกษายกย่องของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงานหรือมูลค่าของกิจการ การศึกษาพบผลกระทบทั้งในทางบวก ทางลบ และไม่มีผลกระทบ หรือไม่ สามารถสรุปทิศทางของผลกระทบได้ ดังการศึกษาของ สุวานนท์ คงสุข (2563) ได้ศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการโดยผ่านการวางแผนภาษี ผลการศึกษาพบสัดส่วนการถือหุ้นของกรรมการบริหารมีอิทธิพลในทิศทางบวกกับการวางแผนภาษีและมูลค่าของกิจการ อธิบายได้ว่าการวางแผนภาษีช่วยลดภาระทางภาษีให้น้อยลงและส่งผลให้ต้นทุนในการดำเนินงานธุรกิจลดลงจึงเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันและส่งผลให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สัตยา ตันจันทร์พงศ์ (2558) พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลในเชิงบวกกับผลการดำเนินงานที่วัดจากค่า Tobin's Q ขณะที่การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลเชิงลบกับการวางแผนภาษีและการวางแผนภาษีมีอิทธิพลเชิงลบกับผลการดำเนินงาน และการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกกับผลการดำเนินงานผ่านการวางแผนภาษี แตกต่างจากผลการศึกษาของ สัตยา ตันจันทร์พงศ์ และ พัทธิยศ เดชสิริ (2561) ซึ่งได้ศึกษาการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรอิสระ ผลการศึกษา พบว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) มีผลกระทบเชิงลบกับผลการดำเนินงานที่วัดจากมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) และการศึกษาที่ไม่พบผลกระทบ เช่น การศึกษาของ จิตาพร กุลศิริวินิชย์ (2564) และ กนกอร แก้วประภา และคณะ (2565) ทั้งนี้ เป็นไปได้ว่าอาจเนื่องจากการกำหนดบทบาทของการวางแผนภาษีที่ทำให้พบผลการศึกษาที่ต่างกันไปจึงนำไปสู่สมมติฐานที่ 4 ดังนี้

สมมติฐานที่ 4 การวางแผนภาษีเป็นตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ

คณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปภาพประกอบ 1
กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินงานวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 โดยทำการศึกษาข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2565 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 ปี ทั้งนี้ ยกเว้นธุรกิจการเงิน บริษัทที่มีผลขาดทุนทางบัญชีก่อนหักภาษีเงินได้ บริษัทที่ไม่ใช่รอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้มีจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 317 ตัวอย่าง รายละเอียดการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา	2561	2562	2563	2564	2565	รวม
จำนวนบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	100	100	100	100	100	500
กลุ่มดัชนี SET 100						
หัก ธุรกิจการเงิน	15	16	16	18	20	85
หัก บริษัทที่มีผลขาดทุนทางบัญชีก่อนหักภาษีเงินได้	4	8	14	8	7	41
หัก บริษัทที่ไม่ใช่รอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม	3	3	3	2	1	12
หัก บริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน	17	13	9	5	1	45
จำนวนข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น	61	60	58	67	71	317

5.2 แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อผลการดำเนินงานและบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่าน: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยมีตัวแบบที่ใช้ในการทดสอบแสดงได้ 12 ตัวแบบจำลองดังนี้

การทดสอบสมมติฐานที่ 1:

$$ROA_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (1)$$

$$ROE_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (2)$$

$$Tobin's Q_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (3)$$

การทดสอบสมมติฐานที่ 2:

$$ETR_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (4)$$

$$TAX/ASSETS_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (5)$$

$$TAX/CFO_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (6)$$

การทดสอบสมมติฐานที่ 3:

$$ROA_{it} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{it} + \beta_2 TAX/ASSETS_{it} + \beta_3 TAX/CFO_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (7)$$

$$ROE_{it} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{it} + \beta_2 TAX/ASSETS_{it} + \beta_3 TAX/CFO_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (8)$$

$$Tobin's Q_{it} = \beta_0 + \beta_1 ETR_{it} + \beta_2 TAX/ASSETS_{it} + \beta_3 TAX/CFO_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (9)$$

การทดสอบสมมติฐานที่ 4:

$$ROA_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 ETR_{it} + \beta_6 TAX/ASSETS_{it} + \beta_7 TAX/CFO_{it} + \beta_8 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (10)$$

$$ROE_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 ETR_{it} + \beta_6 TAX/ASSETS_{it} + \beta_7 TAX/CFO_{it} + \beta_8 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (11)$$

$$Tobin's Q_{it} = \beta_0 + \beta_1 AC_N_{it} + \beta_2 AC_F_{it} + \beta_3 AC_M_{it} + \beta_4 AC_EXP_{it} + \beta_5 ETR_{it} + \beta_6 TAX/ASSETS_{it} + \beta_7 TAX/CFO_{it} + \beta_8 LEV_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (12)$$

โดย	
ROA_{it}	คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของบริษัท i ปีที่ t
ROE_{it}	คือ อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นของบริษัท i ปีที่ t
Tobin's Q_{it}	คือ มูลค่ากิจการของบริษัท i ปีที่ t
AC_N_{it}	คือ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท i ปีที่ t
AC_F_{it}	คือ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงของบริษัท i ปีที่ t
AC_M_{it}	คือ จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบของบริษัท i ปีที่ t
AC_EXP_{it}	คือ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงินของบริษัท i ปีที่ t
ETR_{it}	คือ อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง คำนวณจากค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันหารด้วยกำไรทางบัญชีก่อนภาษีของบริษัท i ปีที่ t
$TAX/ASSETS_{it}$	คือ อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม คำนวณจากค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันหารด้วยสินทรัพย์รวมของบริษัท i ปีที่ t
TAX/CFO_{it}	คือ อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานคำนวณจากค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันหารด้วยกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานของบริษัท i ปีที่ t
LEV_{it}	คือ ความเสี่ยงทางการเงิน คำนวณจากหนี้สินรวมหารสินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นปีของบริษัท i ในปี t
ε	คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

5.3 การวัดค่าตัวแปร

1. **ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ** คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee Characteristics) วัดค่าตัวแปรจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงิน

2. **ตัวแปรส่งผ่าน (Mediating Variable) คือ** การวางแผนภาษี (Tax Planning) วัดได้ 2 วิธีคือ

1) การวางแผนภาษีส่งผลให้กำไรทางภาษีลดลง แต่ไม่ส่งผลต่อกำไรทางบัญชี (Book-Tax Nonconforming Tax Planning) วัดจากระดับการวางแผนภาษีโดยใช้อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง Effective Tax Rate (ETR) คำนวณจากอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันต่อกำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี (เกษศิริณี ตั้งอั้น, 2565; สัตยา ตันจันทร์พงศ์ และ รัชนิยา บังเมฆ, 2560)

2) การวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลงในทิศทางเดียวกัน (Book-Tax Conforming Tax Planning) วัดจากระดับการวางแผนภาษีโดยใช้อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) คำนวณจากอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (TAX/CFO) คำนวณจากอัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (เกษศิริณี ตั้งอั้น, 2565; กรรณิกา ศรีบุญเรือง และ จิราพัชร สุทธิ, 2564)

3. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลการดำเนินงาน (Firm Performance) วัดจาก 2

มุมมอง ประกอบด้วย 1) มุมมองด้านการบัญชี โดยอาศัยข้อมูลจากตัวเลขของงบการเงิน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets : ROA) คำนวณจากกำไรก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเงินได้หารด้วยสินทรัพย์รวมเฉลี่ย และอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) คำนวณจากกำไรสุทธิหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย และ 2) มุมมองด้านเศรษฐศาสตร์ โดยอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าทางการตลาด คือ มูลค่ากิจการ (Tobin's Q) คำนวณจากผลรวมของมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์และมูลค่าทางบัญชีของหนี้สินรวมหารด้วยมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม

4 ตัวแปรควบคุม (Control Variables) คือ ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) คำนวณจากหนี้สินรวมหารด้วยสินทรัพย์รวม

5.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าต่ำที่สุด (Minimum) ค่าสูงที่สุด (Maximum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านตามแนวคิดของ Baron และ Kenny (1986) ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

ขั้นที่ 2 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรส่งผ่าน

ขั้นที่ 3 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านที่มีต่อตัวแปรตาม ทั้งนี้ ตามแนวคิดกำหนดไว้ว่าขั้นตอนที่ 1 -3 ผลการทดสอบต้องมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด จึงนำไปทดสอบ

ขั้นที่ 4 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระและตัวแปรส่งผ่านที่มีต่อตัวแปรตาม

โดยก่อนทำการวิเคราะห์ได้ตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ (Normal Distribution) พบว่า โดยภาพรวมตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ (Skewness Coefficient) ไม่เกิน ± 3 และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่ง (Kurtosis Coefficient) ไม่เกิน ± 10 แสดงถึง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมีการแจกแจงปกติ และการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) โดยพิจารณา ค่า Durbin-Watson มีค่าระหว่าง 1.5 - 2.5 แสดงถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน หรือไม่เกิดปัญหา Autocorrelation (Song, Hanh, Cuc, & Tiep, 2020)

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ (พ.ศ. 2561 – 2565) พบว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_N) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.1325 คน จำนวนสูงสุดเท่ากับ 4 คน จำนวนต่ำสุดเท่ากับ 3 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.3396 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบเบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3396 คน ในขณะที่ จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง (AC_F) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.7129 คน จำนวนสูงสุดเท่ากับ 2 คน จำนวนต่ำสุดเท่ากับ 0 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.7731 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงเบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.7731 คน และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_M) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.8423 ครั้งต่อปี จำนวนครั้งสูงสุดเท่ากับ 21 ครั้ง

ต่อปี จำนวนครั้งต่ำสุดเท่ากับ 3 ครั้งต่อปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.7442 แสดงให้เห็นว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7442 ครั้งต่อปี และจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงิน (AC_EXP) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.8801 คน จำนวนสูงสุดเท่ากับ 4 คน จำนวนต่ำสุดเท่ากับ 1 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.9131 แสดงให้เห็นว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงินเบี่ยงเบนไปจากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.9131 คน

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
AC_N	3.0000	4.0000	3.1325	0.3396
AC_F	0.0000	2.0000	0.7129	0.7731
AC_M	3.0000	21.0000	7.8423	3.7442
AC_EXP	1.0000	4.0000	1.8801	0.9131
ETR	-0.7980	2.3380	0.1526	0.1712
TAX/ASSET	-0.0050	0.0960	0.0126	0.0133
TAX/CFO	-4.0060	21.1050	0.2264	1.4373
ROA	0.8600	64.1700	10.3591	8.3624
ROE	-0.7100	102.7800	16.7564	13.3477
Tobin's Q	0.6600	11.7800	2.0952	1.5251
LEV	0.1300	0.8200	0.5198	0.1577

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาการวางแผนภาษี (พ.ศ. 2561 – 2565) พบว่า อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.1526 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 2.3380 เท่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ -0.7980 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1712 ในขณะที่ อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.0126 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.0960 เท่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ -0.0050 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.0133 และอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.2264 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 21.1050 เท่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ -4.0060 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.4373

และผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาผลการดำเนินงาน (พ.ศ. 2561 – 2565) พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.3591 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 64.1700 เท่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.8600 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.3624 ในขณะที่อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.7564 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 102.7800 เท่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ -0.7100 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 13.3477 และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.0952 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 11.7800 เท่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.6600 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.5251

นอกจากนั้น พบว่า ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.5198 เท่า ค่าสูงสุดเท่ากับ 0.8200 เท่า ค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.1300 เท่า และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.1577

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล พ.ศ. 2561 - 2565

ตัวแปร	AC_N	AC_F	AC_M	AC_EXP	ETR	TAX/ASSET	TAX/CFO	LEV	ROA	ROE	Tobin's Q	VIFs
AC_N	1	.121 [*]	.036	.174 ^{**}	.101	.077	-.021	.070	-.084	-.120 [*]	-.143 [*]	1.073
AC_F		1	.062	-.076	.030	-.079	-.065	-.137 [*]	.022	-.026	.061	1.080
AC_M			1	-.038	.198 ^{**}	.045	-.020	.179 ^{**}	-.131 [*]	-.094	-.193 ^{**}	1.083
AC_EXP				1	.025	.098	-.041	.013	-.007	-.008	.010	1.053
ETR					1	.289 ^{**}	.057	.066	-.050	-.073	-.032	1.158
TAX/ASSET						1	.056	-.208 ^{**}	.609 ^{**}	.511 ^{**}	.277 ^{**}	1.195
TAX/CFO							1	-.052	.002	-.012	-.035	1.016
LEV								1	-.395 ^{**}	-.093	-.324 ^{**}	1.148
ROA									1	.889 ^{**}	.360 ^{**}	
ROE										1	.331 ^{**}	
Tobin's Q											1	

หมายเหตุ: ข้อมูลประกอบด้วย 317 ข้อมูล **p value < 0.01 *p value < 0.05

โดยที่ AC_N = จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ, AC_F = จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง, AC_M = จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ, AC_EXP = จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงิน, ETR = อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง, TAX/ASSETS = อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม, TAX/CFO = อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน, ROA = อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์, ROE = อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น, Tobin's Q = มูลค่ากิจการ และ LEV = ความเสี่ยงทางการเงิน

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งวัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง (AC_F) และจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้ ความชำนาญทางบัญชีหรือการเงิน (AC_EXP) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งวัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_N) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 และ p-value < 0.01 ตามลำดับ และพบว่าจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_M) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.01 รวมถึง การวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.01 ทั้งนี้ พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งวัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_N) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 และคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งวัดจากจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_M) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 และ p-value < 0.01 ตามลำดับ

นอกจากนี้ พบว่าการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.01 ส่วนการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) และอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)

ทั้งนี้ ในภาพรวมการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์สูงสุดระหว่างตัวแปรอิสระ เท่ากับ 0.289 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มีค่าไม่เกิน 0.800 และค่า VIF (Variance

Inflation Factor) มีค่าไม่เกิน 10 กล่าวคือ ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรเป็นอิสระต่อกันและไม่เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) (Stevens, 2009)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อผลการดำเนินงาน

Independent Variables	โมเดล (1)		โมเดล (2)		โมเดล (3)	
	ROA		ROE		Tobin's Q	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
AC_N	-1.319	-1.003	-4.376	-1.934	-.583	-2.397**
AC_F	-.221	-.384	-.307	-.309	.096	.900
AC_M	-.133	-1.124	-.267	-1.313	-.057	-2.597***
AC_EXP	.035	.072	.114	.136	.057	.635
LEV	-20.314	-7.158***	-6.325	-1.296	-2.739	-5.222***
Constant	26.185		35.852		5.614	
Observations	317		317		317	
F-Value	12.122		1.777		10.156	
R-Squared	.163		.028		.140	
Adjusted R2	.150		.012		.127	
Durbin-Watson	1.866		1.893		1.904	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

จากตาราง 4 เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ 1 โดยทดสอบตัวแบบตามโมเดลที่ (1) - (3) ซึ่งโมเดลที่ (1) วัดผลการดำเนินงานจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) โมเดลที่ (2) วัดผลการดำเนินงานจากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และโมเดลที่ (3) วัดผลการดำเนินงานจากมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ผลการทดสอบมีเฉพาะ โมเดลที่ (3) พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่วัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_N) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_M) และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 และ p-value < 0.01 ตามลำดับ หมายความว่าจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบและความเสี่ยงทางการเงินที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทลดลงจึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการวางแผนภาษี

Independent Variables	โมเดล (4)		โมเดล (5)		โมเดล (6)	
	ETR		TAX/ASSETS		TAX/CFO	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
AC_N	.044	1.538	.004	1.653	.002	.007
AC_F	.003	.224	-.002	-2.237**	-.142	-1.317
AC_M	.009	3.369***	.000	1.758	-.002	-.106
AC_EXP	.003	.310	.001	1.432	-.073	-.809
LEV	.029	.476	-.021	-4.454***	-.552	-1.041
Constant	-.077		.009		.766	
Observations	317		317		317	
F-Value	3.218		5.497		.636	
R-Squared	.049		.081		.010	
Adjusted R2	.034		.066		-.006	
Durbin-Watson	2.133		2.091		2.034	
หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01						

จากตาราง 5 เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ 2 โดยทดสอบตัวแบบตามโมเดลที่ (4) - (6) ซึ่งโมเดลที่ (4) วัดการวางแผนภาษีจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) โมเดลที่ (5) วัดการวางแผนภาษีจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSETS) และโมเดลที่ (6) วัดการวางแผนภาษีจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ผลการทดสอบโมเดลที่ (4) พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบวัดจากจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_M) มีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.01$ อธิบายได้ว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความถี่มากขึ้นอาจส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการวางแผนภาษีลดลง และโมเดล (5) พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบ วัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิง (AC_F) และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับการวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSETS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.05$ และ $p\text{-value} < 0.01$ ตามลำดับ อธิบายได้ว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงสูง มีผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนภาษีและช่วยให้กิจการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี และจำนวนที่ต้องเสียภาษีลดลง จึงยอมรับสมมติฐานที่ 2

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงาน

Independent Variables	โมเดล (7)		โมเดล (8)		โมเดล (9)	
	ROA		ROE		Tobin's Q	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
ETR	-10.271	-4.915***	-19.169	-4.981***	-.732	-1.502
TAX/ASSETS	390.074	14.181***	596.989	11.784***	28.517	4.443***
TAX/CFO	-.196	-.828	-.267	-.611	-.062	-1.114
LEV	-13.474	-6.070***	3.764	.921	-2.607	-5.033***
Constant	14.070		10.281		3.217	
Observations	317		317		317	
F-Value	74.100		36.250		14.911	
R-Squared	.487		.317		.160	
Adjusted R2	.481		.309		.150	
Durbin-Watson	1.971		2.008		1.958	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

จากตาราง 6 เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ 3 โดยทดสอบตัวแบบตามโมเดลที่ (7) - (9) ซึ่งโมเดลที่ (7) วัดผลการดำเนินงานจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) โมเดลที่ (8) วัดผลการดำเนินงานจากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และโมเดลที่ (9) วัดผลการดำเนินงานจากมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ผลการทดสอบโมเดลที่ (7) - (9) พบว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.01$ อธิบายว่า ถ้าบริษัทมีอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงลดลง จะส่งผลให้อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ พบว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSETS) มีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.01$ อธิบายได้ว่า การวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลงมีอิทธิพลกับผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการในทิศทางเดียวกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการวางแผนภาษีเป็นตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ ระหว่าง
คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงานวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

Independent Variables	ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2		ขั้นที่ 3		ขั้นที่ 4	
	โมเดลที่ (1)		โมเดลที่ (4)		โมเดลที่ (5)		โมเดลที่ (6)	
	ROA		ETR		TAX/ASSETS		TAX/CFO	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
AC_N	-1.319	-1.003	.044	1.538	.004	1.653	.002	.007
AC_F	-.221	-.384	.003	.224	-.002	-2.237**	-.142	-1.317
AC_M	-.133	-1.124	.009	3.369***	.000	1.758	-.002	-.106
AC_EXP	.035	.072	.003	.310	.001	1.432	-.073	-.809
ETR								
TAX/ASSETS								
TAX/CFO								
LEV	-20.314	-7.158***	.029	.476	-.021	-4.454***	-.552	-1.041
Constant	26.185		-.077		.009		.766	
Observations	317		317		317		317	
F-Value	12.122		3.218		5.497		.636	
R-Squared	.163		.049		.081		.010	
Adjusted R2	.150		.034		.066		-.006	
Durbin-Watson	1.866		2.133		2.091		2.034	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการวางแผนภาษีเป็นตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงานวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น

Independent Variables	ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2		ขั้นที่ 3		ขั้นที่ 4	
	โมเดลที่ (2)		โมเดลที่ (4)		โมเดลที่ (5)		โมเดลที่ (6)	
	ROE		ETR		TAX/ASSETS		TAX/CFO	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
AC_N	-4.376	-1.934	.044	1.538	.004	1.653	.002	.007
AC_F	-.307	-.309	.003	.224	-.002	-2.237**	-.142	-1.317
AC_M	-.267	-1.313	.009	3.369***	.000	1.758	-.002	-.106
AC_EXP	.114	.136	.003	.310	.001	1.432	-.073	-.809
ETR								
TAX/ASSETS								
TAX/CFO								
LEV	-6.325	-1.296	.029	.476	-.021	-4.454***	-.552	-1.041
Constant	35.852		-.077		.009		.766	
Observations	317		317		317		317	
F-Value	1.777		3.218		5.497		.636	
R-Squared	.028		.049		.081		.010	
Adjusted R2	.012		.034		.066		-.006	
Durbin-Watson	1.893		2.133		2.091		2.034	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการวางแผนภาษีเป็นตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงานวัดจากมูลค่ากิจการ

Independent Variables	ขั้นที่ 1		ขั้นที่ 2		ขั้นที่ 3		ขั้นที่ 4	
	โมเดลที่ (3)		โมเดลที่ (4)		โมเดลที่ (5)		โมเดลที่ (6)	
	Tobin's Q		ETR		TAX/ASSETS		TAX/CFO	
	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t	b	ค่าสถิติ t
AC_N	-0.583	-	.044	1.538	.004	1.653	.002	.007
		2.397**						
AC_F	.096	.900	.003	.224	-.002	-	-.142	-1.317
						2.237**		
AC_M	-.057	-	.009	3.369***	.000	1.758	-.002	-.106
		2.597***						
AC_EXP	.057	.635	.003	.310	.001	1.432	-.073	-.809
ETR								
							-.732	-1.502
TAX/ASSETS							28.517	4.443***
TAX/CFO							-.062	-1.114
LEV	-2.739	-5.222***	.029	.476	-.021	-4.454***	-.552	-1.041
							-2.607	-5.033***
Constant	5.614		-.077		.009		.766	
							3.217	
Observations	317		317		317		317	
F-Value	10.156		3.218		5.497		.636	
							14.911	
R-Squared	.140		.049		.081		.010	
							.160	
Adjusted R2	.127		.034		.066		-.006	
							.150	
Durbin-Watson	1.904		2.133		2.091		2.034	
							1.958	

หมายเหตุ: *, **, *** ระดับนัยสำคัญที่ 0.10, 0.05, 0.01

จากตาราง 7 - 9 การวิเคราะห์บทบาทของการวางแผนภาษีเป็นตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ 4 โดยทดสอบตัวแบบตามโมเดลที่ (10) - (12) ซึ่งโมเดลที่ (10) วัดผลการดำเนินงานจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) โมเดลที่ (11) วัดผลการดำเนินงานจากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และโมเดลที่ (12) วัดผลการดำเนินงานจากมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) โดยใช้ขั้นตอนการวิเคราะห์ของ Baron และ Kenny (1986) ผลการทดสอบโมเดลที่ (10) พบว่าคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่วัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_N) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_M) การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 และ p-value < 0.01 ตามลำดับ ในขณะที่การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSETS) มีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.01 โมเดลที่ (11) พบว่าคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่วัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_N) และการวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.01 ในขณะที่การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคล

ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSETS) มีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.01$ และโมเดลที่ (12) พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่วัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_N) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (AC_M) และความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) มีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.01$ ในขณะที่การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSETS) มีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p\text{-value} < 0.01$ จากผลการวิเคราะห์บทบาทของการวางแผนภาษีที่เป็นตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงานตามแนวคิดของ Baron และ Kenny (1986) กำหนดให้ทำการทดสอบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม ขั้นที่ 2 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรส่งผ่าน ขั้นที่ 3 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรส่งผ่านที่มีต่อตัวแปรตาม ทั้งนี้ ตามแนวคิดกำหนดไว้ว่าขั้นตอนที่ 1-3 ผลการทดสอบต้องมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด จึงนำไปทดสอบขั้นที่ 4 ทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระและตัวแปรส่งผ่านที่มีต่อตัวแปรตาม จากผลการวิเคราะห์ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่เป็นไปตามแนวคิดของ Baron and Kenny (1986) สามารถสรุปได้ว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSETS) และอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ไม่ถือเป็น ตัวแปรส่งผ่าน (No Mediation) การศึกษานี้จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 4

7. สรุปผลการวิจัย

การศึกษอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อผลการดำเนินงานและบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่าน: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 ระหว่างปี พ.ศ. 2561 - 2565 ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน บริษัทที่มีผลขาดทุนทางบัญชีก่อนหักภาษีเงินได้ บริษัทที่ไม่ใช่รอบระยะเวลาบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 317 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อผลการดำเนินงาน พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่วัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบ และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากมูลค่ากิจการ หมายความว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทลดลงสอดคล้องกับการศึกษาของ ประเสริฐ พิมศรี และคณะ (2562) ได้อธิบายว่าอาจเกิดจากขนาดของคณะกรรมการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงมีการปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่หรือการไม่ได้รับมอบหมายในการตัดสินใจเป็นเหตุให้ผลการดำเนินงานหรือมูลค่ากิจการต่ำลง และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานลดลง ทั้งนี้เนื่องจาก การประชุมมีประสิทธิภาพน้อยและจำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบเป็นเพียงการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยไม่คำนึงถึงการเพิ่มขึ้นของผลการดำเนินงานของบริษัท (Qeshta, Alsoud, Hezabr, Ali, & Oudat, 2021)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีต่อการวางแผนภาษี พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบวัดจากจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง อธิบายได้ว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบที่มีความถี่มากขึ้นอาจส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการตัดสินใจ รวมถึงทำให้ประสิทธิภาพในการวางแผนภาษีลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ Islam และ Hashim (2023) นอกจากนี้พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบวัดจากจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงมีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับการวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม อธิบายได้ว่า จำนวนของคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นเพศหญิงสูงมีผลต่อความระมัดระวังและระดับการยอมรับความเสี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ดังนั้น จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นหญิงจำนวนมากจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของกิจการภายใต้กรอบของกฎหมายที่ช่วยให้กิจการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การชำระภาษีเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและจำนวนที่ต้องเสียภาษีน้นน้อยที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ Lim-u-sanno, Wiroonratch, และ Tripipat (2023)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาอิทธิพลของการวางแผนภาษีที่มีต่อผลการดำเนินงาน พบว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริงมีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ บดินทร์ มหาวงศ์ และ ไพบูลย์ ผจญวงศ์ (2562) อธิบายว่า ถ้าบริษัทมีอัตราภาษีที่แท้จริงลดลงจะสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น ซึ่งให้เห็นว่าภาษีที่บริษัทมีการวางแผนภาษีและใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ภาครัฐประกาศเพื่อที่จะจ่ายภาษีให้กับภาครัฐน้อยที่สุด จะมีผลต่อผลการดำเนินงานที่อยู่ในรูปแบบของกำไรเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้พบว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวมมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น และมูลค่ากิจการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธัญพร ดันติยวงศ์ (2552) พบว่า การวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลงมีอิทธิพลกับมูลค่ากิจการในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิกา ศรีบุญเรือง และ จิราพัชร สุทธิ (2564) ที่พบว่า กิจการที่มีการวางแผนภาษีโดยใช้วิธีการทำให้กำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลงในทิศทางเดียวกัน ซึ่งการวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวมมีอิทธิพลในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานที่วัดจากมูลค่ากิจการ สะท้อนถึงการกำหนดนโยบายและประสิทธิภาพในการบริหารด้านการจัดการโครงสร้างทุนและการบริหารสินทรัพย์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น การกำหนดระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนที่ก่อให้เกิดความสามารถในการทำกำไรจะมีผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่ากิจการ

จากผลการศึกษาข้างต้น พบว่า คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบและการวางแผนภาษีมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานและคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) อธิบายได้ว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งสะท้อนพฤติกรรมของคนและความเป็นไปในองค์กร และใช้อธิบายมูลเหตุจูงใจในพฤติกรรมของผู้บริหารซึ่งเป็นตัวแทนในการสร้างผลประโยชน์และนำกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการ แต่ในการบริหารอาจประสบปัญหา Moral Hazard Problem จากผู้บริหารหรือตัวแทน ดังข้อค้นพบเกี่ยวกับจำนวนคณะกรรมการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงมีการปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ หรือการไม่ได้รับมอบหมายในการตัดสินใจ เป็นเหตุให้ผลการดำเนินงานหรือมูลค่ากิจการต่ำลง

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การศึกษาบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่านระหว่างความสัมพันธ์ของคุณลักษณะคณะกรรมาการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ตามแนวคิดของ Baron และ Kenny (1986) พบว่า การวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ไม่ถือเป็นตัวแปรส่งผ่าน (No Mediation) ของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมาการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้ว่าการศึกษานี้มีข้อจำกัดจากการใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเฉพาะกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 ซึ่งเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ มีความสามารถในการทำกำไรสูง ตลอดจนมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรและบุคลากรค่อนข้างมาก ทำให้ได้เปรียบในการแข่งขัน รวมถึงมีแนวโน้มในการวางแผนภาษีค่อนข้างสูงกว่ากิจการโดยทั่วไป (Saragih, Raya, & Hendrawan, 2021) จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ไม่พบบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่านของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะคณะกรรมาการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน ซึ่งผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของ สัตยา ตันจันทรพงศ์ (2558) พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานผ่านการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อธิบายได้ว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมในเชิงบวกกับผลการดำเนินงาน โดยการกำกับดูแลกิจการที่ดีช่วยลดการวางแผนภาษีลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในทางเพิ่มขึ้นและแนวความคิดของ ฐานนท์ คงสุข (2563) ได้ศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อมูลค่าของกิจการโดยผ่านการวางแผนภาษี ผลการศึกษาพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลส่งผลทางตรงต่อมูลค่ากิจการและส่งผลผ่านการวางแผนภาษี อธิบายว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นสิ่งจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้กรรมการบริหารงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาผลประโยชน์ของตนเองและผู้ถือหุ้น

นอกจากนี้ พบว่า ความเสี่ยงทางการเงินมีอิทธิพลในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานที่วัดจากมูลค่ากิจการ และการวางแผนภาษีซึ่งวัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม แสดงถึง เมื่อความเสี่ยงทางการเงินสูงขึ้นจะทำให้บริษัทมีผลการดำเนินงานซึ่งวัดจากมูลค่ากิจการลดลงและการวางแผนภาษีวัดจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์ลดลงด้วยสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพัชร นวลณัฐิติ (2563) อธิบายไว้ว่า ความเสี่ยงทางการเงินของกิจการเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการก่อหนี้ที่กิจการหรือกิจการไม่สามารถชำระหนี้หรือภาระผูกพัน เมื่อถึงกำหนดได้หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอหรือสามารถหาเงินมาชำระได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ลดลงส่งผลให้มูลค่ากิจการมีมูลค่าลดลงตามเช่นเดียวกับการศึกษาของ กนกอร แก้วประภา และคณะ (2565) เมื่อบริษัทมีการก่อหนี้สูงขึ้น ดอกเบี้ยจากการก่อหนี้ทำให้กิจการประหยัดภาษี เช่นเดียวกับการศึกษาของ ศุภทนต์ อินทวิเศษ (2559) อธิบายไว้ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่ มีความมั่นคงสูง สามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้สูง กระจายความเสี่ยงได้มาก และมีความเสี่ยงในการล้มละลายต่ำจากคุณสมบัติเหล่านี้ทำให้บริษัทสามารถกู้ยืมได้สูงเพื่อประหยัดภาษี ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่ได้จากการก่อหนี้

8. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของการวิจัย

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การศึกษานี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมาการตรวจสอบที่มีต่อผลการดำเนินงานและบทบาทของการวางแผนภาษีในฐานะตัวแปรส่งผ่าน โดยศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100 ในการศึกษารั้งต่อไปอาจศึกษาโดยการวิเคราะห์แยกกลุ่มอุตสาหกรรมซึ่งคุณลักษณะ คณะกรรมาการตรวจสอบและการวางแผนภาษีของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมอาจได้ข้อค้นพบที่แตกต่างจากการศึกษานี้ หรือศึกษากลุ่ม

ตัวอย่างเพิ่มขึ้น เช่น ศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนและควรศึกษาคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบและการวางแผนภาษีจะส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ราคาหุ้น มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ การทดสอบบทบาทตัวแปรส่งผ่านด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ต้องวิเคราะห์หลายครั้งและหลายขั้นตอนอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์อธิบายถึงอิทธิพลระหว่างตัวแปรอิสระ ตัวแปรส่งผ่าน และตัวแปรตาม แต่ไม่สามารถสรุปเส้นทางของตัวแปร ว่ามีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมได้ ในการศึกษาครั้งต่อไปหากต้องการวิเคราะห์บทบาทของตัวแปรส่งผ่านในคราวเดียวและสามารถอธิบายเส้นทางอิทธิพลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นอาจเลือกใช้สถิติตัวอื่น เช่น การวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling : SEM) การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Bootstrap เป็นต้น

8.2 ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษานี้พบอิทธิพลของคุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีและผลการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บริหารสูงสุดในการกำกับดูแลกิจการ และสรรหาคณะกรรมการตรวจสอบที่มีคุณสมบัติที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการวางแผนภาษี และมูลค่าของกิจการ อีกทั้งข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการนำผลการศึกษาไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับภาษีได้

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา ศรีบุญเรือง และ จิราพัชร สุทธิ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่ากิจการกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัย* ประชาขึ้น, 3(3), 59-74.
- กนกอร แก้วประภา จิระพันธ์ ชูจันทร์ และ ชัยมงคล ผลแก้ว. (2565). การวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 13(1), 146-159.
- เกษศินี ตั้งอัน. (2565). ผลกระทบของการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลที่มีผลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีหลักทรัพย์ SETCLMV. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 15(1), 84-109.
- ฐานนท์ คงสุข. (2563). อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ส่งผลต่อมูลค่าของกิจการโดยผ่านการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : SET 100. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ฐิตาพร กุลศิริวนิชย์. (2564). ผลกระทบของการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ. *วารสารมหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(10), 219-234.
- ฐิตาภรณ์ สีนจัญญศักดิ์. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและผลตอบแทนหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารศิลปการจัดการ*, 7(1), 294-309.
- ณัฐพัชร นวลมณีสิต. (2563). อิทธิพลของการบริหารความเสี่ยงองค์กรที่มีต่อมูลค่ากิจการที่วัดโดยใช้ Tobin's Q บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ* สาขาวิชาการบัญชี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

- ธัญพร ตันติยวงศ์. (2552). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่ากิจการ: หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บดินทร์ มหาวงค์ และ ไพบุลย์ ผจญวงศ์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานและการหลบหลีกภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 13(18), 15-40.
- เบญจพร โมกชะเวส และ ชัญชัย ปัญญาพัฒน์ศักดิ์ดา. (2562). ผลของการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 5(2), 313-327.
- ประเสริฐ พิมศิริ จิตติกาญจน์ ตีลกุล นภารัตน์ วัฒน ภาณุมาส ปิยทัศน์กุล ญาณี เนียมธรรม อัจฉรา ฤทธิพล วรารัตน์ พรหมสาขา ณ สกลนคร กฤตพงศ์ วัชรานุกุล พิชชานันท์ ภาโสภะ และ กฤษฏีศติศ ธรเสนา. (2562). ปัจจัยของการกำกับดูแลกิจการที่มีอิทธิพลต่อมูลค่ากิจการ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET100). วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, 6(2), 27-40.
- ภูติ ไชยผล สร้อยเพชร ลิสนิ ศิริวรรณ พูลเขตกิจ และ มนตรี ช่วยชู. (2563). อิทธิพลของคณะกรรมการตรวจสอบที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ในเอกธิป สุขวารี (บ.ก.), การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic Day ครั้งที่ 4, 2165-2182 กองส่งเสริมงานวิจัย ฝ่ายวิจัยและบริการธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- รสนา โชติสุวรรณ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับราคาหุ้นสามัญบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วันสิริ ประเสริฐทรัพย์. (2564). การกำกับดูแลกิจการ การเลือกผู้สอบบัญชี และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผลประเมินการกำกับดูแลกิจการระดับดีเลิศ. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 18(1), 140-163.
- เวณิกา อ้ายเบ็ง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แววดาว พรหมเสน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 40(2), 83-102.
- ศุทธหทัย อินทวิเศษ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีเงินได้นิติบุคคลและโครงสร้างเงินทุนในส่วนของผู้อื้อหนี้แบ่งตามอุตสาหกรรม. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สตัยา ตันจันทรพงศ์. (2558). การกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานผ่านการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารสมาคมวิจัย, 20(2), 105-113.
- สตัยา ตันจันทรพงศ์. (2561). ผลกระทบของการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลกับมูลค่ากิจการ : หลักฐานเชิงประจักษ์จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. Journal of Modern Management Science, 11(2), 42-57.

- สตัยา ตันจันท์พงศ์ และ พัชร์ยศ เดชสิริ. (2561). ผลกระทบเชิงสาเหตุระหว่างการวางแผนภาษีกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 38(3), 1-13.
- สตัยา ตันจันท์พงศ์ และ รัชนิยา บังเมฆ. (2560). อิทธิพลของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบและโครงสร้างการถือหุ้นที่มีผลต่อการวางแผนภาษี: หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 13(37), 29-44.
- สุชานันท์ ประพันธ์พัฒน์. (2564). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานในอดีตที่เกี่ยวข้องกับปริมาณเงินที่ไหลเข้าของกองทุนรวมตราสารทุนที่มีการบริหารแบบเชิงรุกกับกองทุนรวมตราสารทุนที่มีการบริหารแบบเชิงรับ*. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุเทพ พงษ์พิทักษ์. (2564). *วางแผนภาษีอย่างไร ให้ธุรกิจยั่งยืน*. ค้นเมื่อ 14 กันยายน 2566 ,จาก:
<https://m.facebook.com/Suthep.Pongpitak/posts/4453086191408989/>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560). *หลักการทำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560*. ค้นเมื่อ 14 กันยายน 2566, จาก
<https://www.sec.or.th/cgthailand/TH/Documents/Regulation/CGCode.pdf>
- อาจารย์ ประจวบเหมาะ ประยงค์ มีใจซื่อ ชาคริต สกุลอสิริยาภรณ์ และ ศุภสิทธิ์ จารุพัฒน์ศิริ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 19(พิเศษ), 124-141.
- อาภรณ์ แก้วทองงค์ นพพร แพทย์รัตน์ และ อาทิตย์ สุขเสน. (2564). การกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการหลบหลีกภาษีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 42(1), 51-69.
- อาภรณ์ แก้วทองงค์ และพิมพ์พิศา พรหมมา. (2565). คุณลักษณะคณะกรรมการตรวจสอบกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SET 100. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี*, 16(2), 101-112.
- Baron, R. W., & Kenny, D. A. (1986). The Moderator-Mediator Variable Distinction in Social Psychological Research: Conceptual, Strategic, and Statistical Considerations, *Journal of Personality and Social Psychology*, (6), 1173-1182.
- Dang, V. C., & Nguyen, Q. K. (2022). Audit committee characteristics and tax avoidance: Evidence from an emerging economy. *Cogent Economics & Finance*, 10(1), 1-15.
- Deslandes, M., Fortin, A., & Landry, S. (2020). Audit committee characteristics and tax aggressiveness. *Managerial Auditing Journal*, 35(2), 272-293.
- Harsono, B., & Yoren, S. (2022). Analysis the Influence of Audit Committee Characteristics on Tax Aggressiveness in Indonesia. *Journal Riset Perpajakan Amnesty*, 5(2), 258-275.
- Islam, M. N., & Hashim, F. (2023). Audit Committee Attributes and Corporate Tax Avoidance: The Moderating Role of Audit Committee Independence. *International Journal of Advanced Research in Economics and Finance*, 5(1), 99-113.

- Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs, and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3, 305-360.
- Lim-u-sanno, K., Wiroonratch, B., & Tripipat, T. (2023). Influence of Audit Committee Characteristics on Thailand's MAI Listed Company Tax Planning Efficiency. *Cuadernos de Economía*, 46(130), 170-180.
- Qamhan, M. A., Che Haat, M. H., Hashim, H. A., & Salleh, Z. (2018). Earnings management: Do attendance and changes of audit committee members matter?. *Managerial Auditing Journal*, 33(8/9), 760-778.
- Qeshta, M. H., Alsoud, G. A., Hezabr, A. A., Ali, B. A., & Oudat, M. S. (2021). Audit Committee Characteristics and Firm Performance: Evidence from the Insurance Sector in Bahrain. *Research Gate*, 11(2), 1666-1680. DOI: 10.47059/revistageintec.v11i2.1789
- Saragih, A. H., Raya, M. N., & Hendrawan, A. (2021). The Moderating Role of Firm Size on the Association between Managerial Ability and Tax Avoidance. *Jurnal ASET (Akuntansi Riset)*, 13 (1), 39-49.
- Stevens, J. P. (2009). *Applied Multivariate Statistics for the Social Sciences*. 5th Edition. New York : Routledge.
- Song, V. N., Hanh, P. T. M., Cuc, M. T., & Tiep, N. C. (2020). Factors affecting human resources development of SMEs: Evidence from the fourth industrial revolution in Vietnam. *Management Science Letters*, 10, 2705-2714.
- Sutarmin & Andesto, R. (2022). The Effect of the Proportion of the Independent Board of Commissioners and the Structure of the Board of Directors and Audit Committee on Tax Avoidance and their Impact on Company Value. *Journal of Economics, Finance and Accounting Studies*, 4(1), 588-594.